

ÖĞRETMENLERİN SOSYAL STATÜSÜ VE ÖDÜLLENDİRİLMESİ

Dr. Esrergül BALCI (*)

Büyük önder Atatürk'ün doğumunun 100. yılı kutlamaları çerçevesinde; "Millet Mektepleri Başöğretmenliği" kabul ettikleri 24 Kasım 1928 tarihinden dolayı 24 Kasım günü "Öğretmenler Günü" olarak kabul edilmiş ve 1981'den beri de "Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği" doğrultusunda kutlanmaya başlanmıştır.

Öğretmenler arasında sevgi ve saygı bağlarını kuvvetlendirmek, öğretmenlerin mesleki dayanışmalarını sağlamak ve öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsünü güçlendirmek amacıyla düzenlenen "Öğretmenler Günü" kutlamalarının 10.su yapıldı. Kendilerine büyük yetkiler verip, geleceğin büyüğü olan çocukları ve toplumun çekirdeğini oluşturan gençleri yetiştirerek ülkeye kazandırma gibi önemli görevler yüklediğimiz öğretmenlerimizi hatırlamak güzel. Ama öğretmenlerin gerçek anlamda değerini bilmek, onların sorunlarını sağlıklı çözümlere ulaşturmaktır. Kendilerine böylesine önemli görevler yüklenen öğretmenlerin doyumsuz olmaları önem taşımaktadır. Öğretmenlerin sorunları; ekonomik, konut, tayin, nakil, terfi, sağlık ve diğerleri, şeklinde gruplandırılabilir. Mahrumiyet bölgesinde çalışan öğretmenler için bu sorunlar; daha da altından kalkılamaz niteliklerde kendini göstererek, adeta bir varolma mücadelesi şekline dönüşmektedir. Nitekim tarafımızdan yapılan araştırmada da son yıllarda öğretmenliğin sosyal statüsü ve mesleğin kimler tarafından seçildiği konusunda birtakım göstergeler bulunmaktadır. Bunlar da iç açıcı değildir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin yarıya yakını bayanlar oluşturmakta, meslek artık bir bayan mesleği olarak görülmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de bu mesleğin ekonomik yetersizlik ve çift tedrisat uygulamaları nedeniyle, kadınlar için uygun bir meslek olarak görülmesidir. Aileler nasıl olsa evlenip evinin

(x) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Araştırma görevlisi.

kadını olacak gerekçesi ile kız çocuklarını öğretmenliğe yöneltmekte, onlar da annelik duyguları ile birer nefer gibi çalışarak mesleklerini sürdürmektedirler. Öğretmenlik ev geçindirme zorunluluğu olan erkekler için özellikle ekonomik açıdan yeterli görülmemektedir.

Öğretmenlerin anne babalarının meslek ve eğitim durumuna bakıldığında, genellikle, 40 yaşın üstündeki öğretmenlerin anne-babalarının eğitimlerinin okur-yazar değil, okur-yazar ve ilkokul iken, 40 yaşın altındakilerde okur-yazar ile ilkokulda yoğunlaşma olduğunu görüyoruz. Anne-baba meslekleri ise, annelerin ev kadını, babaların rençber- çiftçi, esnaf-zanaatkâr, serbest meslek şeklinde yoğunlaşmaktadır. Anne ya da babası tıp doktoru ya da üniversite öğretim görevlisi- üyesi olan öğretmen yoktur. Bilindiği gibi bu meslekler toplumda üst sosyo-ekonomik nitelikli olarak kabul edilmektedir. Bu meslekteki aileler çocuklarını buldukları sınıftan altına inme niteliği taşıyan öğretmenlik mesleğine, eğitilmiş ve bilinçli olmaları nedeniyle yöneltmemektedirler. Oysa diğer alt ve orta sosyo-ekonomik statüdeki aileler, çocuklarını ya bilinçsizce, ya ekonomik nedenlerle, ya da en azından buldukları sosyo-ekonomik düzeyi koruyacağı düşüncesiyle ve çoğunlukla da kız çocuklarını öğretmenliğe yöneltmektedirler. Mesleğe atılanlar ise, ilk fırsatta öğretmenlikten koparak başka mesleklere yönelmekte ya da birkaç işi birlikte sürdürmektedirler.

Kendilerine geleceği biçimlendirme gibi önemli bir görev yüklediğimiz öğretmenleri meslekte tutmak, onların doyumsuz çalışmalarını sağlamak, mesleksel beklentilerine uygun koşullar yaratmak için ne yapılmalıdır? Asıl sorunun yanıtı burada düğümleniyor. Bunun için herşeyden önce öğretmenlik mesleğinin yapılabilir nitelikte, çekici bir meslek durumuna getirilmesi gerekmektedir.

Eğer bu, ülkenin ekonomik kaynaklarının yetersizliği nedeniyle yapılamıyorsa bile, hiç değilse birtakım güdüleme (motivasyon) araçları ile bir dereceye kadar yine mümkün kılınabilir. Nitekim hem yurt içinde hem de yurt dışında yapılan araştırmalarda, öğretmenlerin sadece ekonomik nedenlerle değil, öğretim işinin içsel doyuruculuğu, öğrenci yetiştirme zevki gibi nedenlerle yapıldığı bilinen bir gerçektir. Konuya bu açıdan yaklaştığımızda karşımıza öğretmenlerin yaptıkları işin değerlendirilmesi, takdir edilmesi ve bunun da kısaca ödüllerle yapılması konusu gündeme gelmektedir.

Tarafımızdan yapılan araştırma kapsamında, 1923 yılından günümüze kadar yapılan taramalarda öğretmenlere daha çok "teşekkür", "takdirname", "üstün başarılı sayılmak", "ülkü eri sayılmak", "bir senelik kıdem zammı vermek", "Cumhuriyet bayramında radyo ve gazete ile adını yayınlamak", "Başöğretmen adayı ünvanı veril-

mek", "maarif memuru adayı ünvanı verilmek", "yeni bir tesise adı verilmek", "köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak", "köylerde yeni bir tesise adı verilmek" gibi (içsel) manevi ödüllerle, "Millet mekteplerinde üstün başarı gösterenlere verilecek ikramiye" ve "aylıkla ödüllendirme" gibi (dışsal) maddi ödüller verildiği görülmüştür 1.

Öte yandan "Yılın öğretmeni seçilmesi ve ödüllendirilmesi hem (içsel) manevi, hem (dışsal) maddi yanı olan bir ödül olması nedeniyle ayrı bir özelliğe sahiptir.

Bu ödüllerin yasal dayanaklarını 657 ve 1327 sayılı temel nitelikli yasalarla, 1702, 1880, 4357, 4274, 5442, 1739, 2287, 439, 222 sayılı yasalar ve 179, 208, 243 sayılı kanun hükmünde kararnamele oluşturmaktadır 2. Ödüllerin gerekçeleri; "Olağanüstü gayret gösterme", "görevlerini başarı ile yürütme", "çalışmalarında başarılı olma", "hususî kıymeti haiz orijinal bir eser yazmak", "görevi alışılmışın üzerinde yüksek bir başarı ile yapmak", "köyü kültür bakımından kuvvetlendirme", "mahrumiyet bölgesinde bulaşıcı hastalıklarla mücadele ederek öğrenimi gerçekleştirme", "bütün bunları 5 yıl olağanüstü başarı ile sürdürme", "harf devrimini kökleştirerek bilimsizliği yok etme", "ders denetim, genel denetim ve okul yöneticilerinin üç aylık sicil raporları ile A talim raporuna göre iyi çalışma", "ders aracı bulunmayan yerlerde öğretimi gerçekleştirme", "ulus okullarında ve halk dersanelerinde çalışarak olağanüstü başarı gösterme", "bölgesindeki öğretmenleri yetiştirmede başarılı olma", "öğrencilerle yaptığı gezide 2 tane Eti anıtının keşfinde önemli rol üstlenme", "cezaevi dersanesinde parasız çalışarak başarı gösterme", "zelele felaketine uğrayanlar için merkezdeki görevini terkedip köylerde özveriyle çalışma", "kitap tercüme etme", "müze işlerinde başarı gösterme", "Kültür Düsturu adlı kitap yayınlama", "2 yılda 22 öğretmenli kurs binası inşası için olağanüstü gayret ve mesai gösterme", "suluboya resim yapma", "öğretmenevinin yapımında halkla işbirliği yapma", "köylüleri ziraatçılıkta eğitime", "öğrencileri yiyecek, giyecek, sağlık, spor konularında eğitime", "köy okulu yapımında 18-50 yaş grubundaki halkın yardımını sağlama", "köy enstitüleri ve okullarına elektrik ve su getirme", "gezici köy kurslarında ve akşam okullarında halkı yetiştirme", "Endüstri uygulama bölgesi ve kesimlerinde yaptığı incelemelerde köyün temizlik, sağlık, kültür işlerine önem verip halka faydalı olma", "öğrencilerin okula devamını sağlama", "yetkisine verilen işleri hızla bitirme", "Cumhuriyetin 50. yıldönümü çalışmalarında gayret etme", "kursta tam başarı gösterme", "Millî Eğitimle ilgili yayınları tam ve zamanında takip etme", "Millî günlere önem vererek kutlama", "okulun susuzluğunu gidermek için okullarına su deposu yaptırma", "okul öğretmenleri ile iyi geçinme", "kitap toplama kampanyasında başarı gösterme" gibi gerekçelerle ödül verilmektedir.

Yılın öğretmeni seçimi ve ödüllendirilmesi ise farklılığı olan, toplumda oldukça ses getiren ve o kadar da tartışılan bir ödül niteliği taşımaktadır. Ödül halen 3 Hazi-

ran 1985 tarihli yönetmelik³ hükümlerine göre verilmektedir. Yılın öğretmeni ilçe, il ve merkez düzeylerinde seçilmektedir. Ancak son iki yıldır illerden gelen öğretmenler arasında seçim yapılmayarak merkeze sadece illerden birer temsilci gelmektedir. "Türkiye Yılın Öğretmeni" ise seçilmemektedir.

Bu ödüle aday olabilmek için önkoşul niteliğinde olan şu maddeler bulunmaktadır: 1) Memuriyet kıdeminin en az 15 yıl olması, 2) Fiilen öğretmenlik yapıyor olmak, 3) Aylıktan kesme ve daha ağır bir disiplin cezası almış olmamak, 4) 3. maddede sözü edilen cezaları alsa bile bu cezaların silinmiş olması, 5) il ve yurt düzeyinde daha önce "yılın öğretmeni" seçilmemiş olmak, 6) Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık, Türk milletinin milli, ahlaki, kültürel değerlerini koruyup, benimseyip geliştirme. Sözü edilen önkoşulları yerine getiren aday öğretmenler, şu konulara ve puanlara göre değerlendirilmektedirler: 1) Türk milletinin temel değerlerini öğrencilere benimsetme gayreti (5 puan), 2) Amirlerine, arkadaşlarına, velilere ve öğrencilere nazik davranmak (5 puan), 3) Göreve bağlı, dikkatli, verimli olma (5 puan), 4) Kanun, tüzük, yönetmelikleri bilme ve uyma (5 puan), 5) Mesleki şerefi bozacak kadar içki, kumar, işret davranışı içinde olmamak (5 puan), 6) MEB'ca veya ilgili kuruluşlarca onaylanan mesleki esere (3 puan), yurt-içindeki yarışmada ilk üç dereceye giren mesleki esere (4 puan), yurt-dışındaki yarışmada ilk üç dereceye giren mesleki esere (5 puan), 7) MEB'ca veya ilgili kuruluşlarca onaylanan meslek dışı esere ve yurt içindeki yarışmada ilk üç dereceye giren meslek dışı esere (2 puan), yurt-dışındaki yarışmada ilk üç dereceye giren meslek dışı esere (3 puan), 8) Takdirnameler (Bakanlıkça verilenlere 2 puan, diğerlerine (1 puan), 9) 15 yılın üstündeki kıdem her yılı için (1 puan), 10) Bilinen branş dışı yabancı dil için (5 puan), 11) Yöneticilikteki her yıl için 0.5 puan.

Öğretmenlere ödüllere ilişkin görüşleri sorulduğunda, çoğu Türk Eğitim Sistemi'ni "ceza ağırlıklı" olarak görmektedirler. Oysa yöneticilerin ceza ile güdüleyip yönlendirdiği öğretmenler de, öğrencilerini ceza ile güdüleyip yönlendirmektedirler. Bu ise öğrenciyi pasifize etmekte onlar üzerinde olumsuz etkide bulunmaktadır. Bu şu anda yaklaşık 13 milyon çocuk ve sonuçta geleceğin yaratıcı düşünemeyen insanları anlamına gelmektedir.

Oysa sorunları çözümlenmiş, doyumlu, çalışmaları değerlendirilerek ödüllendirilmiş öğretmenler, hem öğrencilerine hem de çevrelerine daha yararlı olacaklardır. Özellikle kırsal alanlarda ve mahrumiyet bölgesinde öğretmenin; en bilgili, kültürlü toplumu yönlendirebilecek nitelikte birisi olduğu düşünülürse konunun önemi daha iyi anlaşılabilir. Zaten çağdaş yönetim anlayışı da personelin değerlendirilip ödüllendirilmesine önem vermekte, Türk Eğitim Sistemi'nde de son günlerde bu yönde birtakım çalışmalar sürdürülmektedir. Öğretmenlere kendilerine

verilen ödüller ve yılın öğretmeni ödülüne ilişkin görüşleri sorulduğunda ise öğretmenler genellikle verilen ödülleri "yetersiz" görerek, beklentilerine "uygun" bulmamakta, "yılın öğretmeni seçim süreci"nde birtakım değişiklikler yapılmasını önermektedirler. Özellikle şu anki seçim yönetmeliği ilkökul öğretmenleri ile, yöneticilerin seçilmesini kolaylaştırıcı koşulları içermektedir. Bu durum diğer öğretmenlerin ödülü kazanma şansını azaltmaktadır. Ayrıca ödül 40 yaşın üstünde "durmuş, oturmuş" nitelikteki insanlara verilmektedir. bu da yılın öğretmeni ödülününün "geleceğe dönük" değil, "geçmişe dönük", bir özellik taşıdığını göstermektedir. Oysa ödüllerin amacı, geçmişteki çalışmalarını değerlendirdiği kadar, onları geleceğe yönclik olarak ta güdüleyici olmalıdır.

Öğretmenler, ödüllerin beklentilerine uygun olması ve onları daha çok çalışmaya güdüleyebilmesi için birtakım özendirici önerilerinde bulunmuşlardır. Bunda da öğretmenlerin yaşları ile seçtikleri ödüller arasında farklılıklar vardır. Yaşlı öğretmenler daha çok (içsel) manevî ödülleri yeğlemektedirler. Bu da öğretmenliğin giderek azalan saygınlığı ile ilişkili olarak yorumlanabilir.

Öğretmenler kendileri için en önemli güdüleyici faktörleri önem sırasına göre şöyle sıralamışlardır: 1) "Çalışma ortamındaki huzur ve iyi ilişkiler", 2) "Manevi destekleme ve özendiriciler", 3) "Maddî destekleme ve özendiriciler" ile "öğrenci ve velilerle iyi diyalog içinde olmak". Diğer güdüleyici faktörler ise, "öğretmeyi, öğrencileri, mesleği, insanları ve onlara hizmet etmeyi sevmek", "öğrenci başarısı ve eğitimin sonucunu görmek", "sürekli eylem içinde olmayı sevmek". "mesleki bilgi ve formasyon olarak öğretmenlik için yetiştirilmek". Görüldüğü gibi öğretmenlik mesleği, aslında eğitime eylemine verilen önem nedeniyle yapılmaktadır.

Öğretmenler yılın öğretmene verilmesi gereken ödülleri de şöyle sıralamışlardır; "Öncelikle manevî ödül artırılarak saygınlandırılmalı" diyerek, bu kapsamda "ödül kazanan öğretmene protokolda yer verilmeli", "TRT ve basında tanıtılmalı", "öğretmen evlerinde kendileri için ayrılan köşelerde tanıtılmalı", "Okula ve dersaneye adları verilmeli" demektedirler. Ardından ödül kazanan öğretmenler "Bakanlıkça ağırlanmaktan mutlu oldum, şevkim arttı" diyerek bunun devamını istemektedirler. Daha sonra ise "maddi ödül artırılmalı" diyerek, "iyi çalışma ortamı sağlanarak yapacakları çalışmalar konusunda yardımcı olunmalı", "bir üst makama getirilmeli", "kitap yazdırılmalı, görüşlerinden yararlanılmalı" gibi birtakım öneriler getirmektedirler. Diğer öneriler; "beklemeden derece terfi yaptırılmalı", "tahsil şartı aranmadan 1. dereceye kadar inebilmeli", "çalıştığı ilde bir konut verilmeli", "yurt-ıçi ve dışında araştırma gezilerine gönderilmeli", "ailesiyle tatile gönderilmeli", "kamp ve misafirhanelerden ailesiyle birlikte ücretsiz, indirimli yararlandırılmalı" ve " tüm öğretmenlere öğretmenler gününde 1 takım elbise ile 1 maaş ikramiye verilmeli" demektedirler.

Bunların dışında öğretmenler maddi ve manevi ödendirici önerisinde de bulunmuşlardır. Bunlardan maddi özendiriciler sırasıyla; 1) "Bu öğretmenlerin çocuklarına yüksek öğrenim yurtlarına girmede öncelik tanınmalıdır", 2) "Ödül alan öğretmene bir kademe yükselme verilmelidir", 3) "Emekli olduğunda emekli maaşı emsallerine göre belirli bir yüzde (% 1 gibi) daha yukarıdan bağlanmalıdır", 4) "Çocuklarının eğitiminde maddi kolaylık sağlanmalıdır", 5) "Ödül alan öğretmenlere lojman, yazlık kamp tahsisi ve konut kredisi gibi konularda öncelik tanınmalıdır", 6) "Fiili hizmet yıllarına belli miktarda yıpranma yapı eklenmelidir (örneğin 12 aylık hizmetleri 13 ay sayılmalıdır)". 7) "Bu öğretmenlerin çocuklarına yüksek öğrenim yurtlarına girmede öncelik tanınmalıdır."

Manevi özendiriciler ise şöyle sıralanabilir: 1) "Ödül kazanan öğretmene yurt-ıçi ve dışında mesleki gezilere katılma olanağı verilmelidir." 2) "İl temsilcisi yılın öğretmenlerini tanıtan resimli kitapçıklar, o yıl ödül alan öğretmenlere verilmelidir." 3) "Bu öğretmenlerden Talim Terbiye Kurulu gibi Milli Eğitim politikasının oluşturulduğu merkezlerde yararlanılmalıdır". 4) "Yılın öğretmenlerinin ölümleri halinde tören düzenlenmeli ve TRT'de duyurulmalıdır", 5) "Ödül kazanan öğretmenlerin mesleki çalışmaları MEB yayınlarında (örneğin Tebliğler dergisi ve benzerlerinde) düzenli ve ayrıntılı biçimde duyurularak tavsiye edilmelidir". 7) "Ödül kazananların başarıları basında, yerel ve ulusal düzeyde dağıtım yapılan gazetelerde etkin biçimde duyurulmalıdır."

Görüldüğü gibi öğretmenler ilk sırada önemli görülen bu ödüllerin yanı sıra, ikincil nitelikte denebilecek başka pek çok özendirici önerisinde bulunmuşlardır. Bu öneriler doğrultusunda öğretmenlere birtakım özendiriciler verilmesi onların güdülenmesinde etkili olabilir. Meslek daha ilginçleştirilebilir. Bu maddi-manevi ödüllerden ilk üç sıradakiler yılın öğretmeni ödülü kapsamında verilirken, diğerleri tüm öğretmenlere öğretmenler gününde veya diğer zamanlarda verilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Artık örgütlü olarak yaşadığımız günümüz toplumlarında, işgörenlerin işlerini güdülenmiş olarak ve istekle yapmaları önem taşımaktadır. Bu amaçla da yöneticiler çeşitli araçlara başvurumaktadırlar. Eğitim örgütlerinde çalışan ve eğitimin yapı taşları olan, gelecek kuşakları biçimlendiren öğretmenlerin işlerine iyi güdülenmiş olmaları, istekle çalışmaları, onların çevrelerine ve öğrencilerine yansıtacağı gibi geleceğin nitelikli insan gücü ve kalkınmış Türkiye'si anlamı taşımaktadır.

Bu nedenle öğretmenle öğretemeyeni çalışanla çalışmayanı değerlendirip, performansla ödüller arasında bağ kurarak ödüllendirmek ve soruna geniş boyutlu

yaklaşmak güdülemenin başlangıcını oluşturmaktadır. Öte yandan bu yöntem öğretmenliğin statüsünün artırılması gibi bir işlevi de yerine getirebilir.

Yapılacak ödüllendirmede öğretmenlerin kendilerine duydukları yüksek saygı dikkate alınarak onlara özerklik ve sorumluluk verme, kendini geliştirme, yaratıcı ve yapılmaya değer işler verme, onlar için para, statü ve yükselme olanağı sağlayan yöneticilik verme, fazladan boş zaman verme, maaşın % 15-20'si oranında yıllık primler verme, meslek dersleri öğretmenlerini işin sahibi yaparak *Scanlon Planı* benzeri kârdan pay verme, performansa dayalı kısa ve uzun vadeli ödüller oluşturma, rahat ve yerleşik çalışma koşulları sağlama, ayın öğretmeni, kutlama mektubu, toplantıda övme, hediye çeki verme gibi özendiriciler uygulanabilir. Öğretmenler grup olarak olduğu kadar, bireysel olarak ta ödüllendirilebilirler. Yine ilkokullarda birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar, aynı sınıfı okutan öğretmenler yetiştirdikleri öğrencilerin niteliğine göre ödüllendirilebilirler. Ancak ödüllendirmede objektif olarak yalnızca yapılan işin değerlendirilmesi gerekmektedir ⁴.

Bu amaçla hazırlanacak ödüllendirme sisteminin siyasi tercihlerden ve kayırmalardan uzak olarak; etkililik, kabul edilebilirlik, yasalara uygunluk, yönetilebilirlik, ödenebilirlik, esneklik gibi ölçütlere dayandırılarak düzenlenmesi önemlidir. Ödüllendirilecek öğretmende dil ve dört işlem gibi temel beceri düzeyi, öğrencileri iyi yetiştirme ve öğretme düzeyi sınıf-ıçi davranışlarının etkililik düzeyi ile sınıf-dışı eylem ve davranışlarının nitelik düzeyine göre değerlendirilerek ödüllendirilebilir. Ayrıca az bulunan alanlarda çalışma, mesleki gelişme çabaları, dikkat çekici eğitsel gelişmeler de bunlara eklenebilir.

Halen % 2 olan ödüllendirilecek öğretmen sayısı % 10-15 oranına çıkartılarak, ödülün yeterli sayıdaki öğretmene, yeterli miktarda ve doyuruculukta verilmesi, ödül alma şansını az gören başarılı öğretmenlerin çalışma şevkini artırarak mesleği çekici kılabılır ⁵. Bunun için stajyerlik dışında kademeli ve puana dayalı ödül sistemi getirilebilir. Ödüller çeşitli branş ve kademelerde yaygınlaştırılarak verilebilir. Bu kapsamda şunlar önerilebilir:

1. M.E.Bakanlığı klasik yönetim biçiminin "yönetmelik aracı" olan "ceza" yerine, çağdaş yönetim biçiminin "yönetmelik aracı" olan "ödül"e ağırlık verilmelidir.

2. Yılın öğretmeni ödülü seçim yönetmeliği yeniden düzenlenerek genç öğretmenleri daha çok çalışmaya özendirilecek biçimde "geleceğe dönük" olarak hazırlanmalıdır.

3. Öğretmenler için en önemli güdüleyici faktör olan "çalışma ortamındaki huzur ve iyi ilişkiler" in oluşturulması için gereken çaba gösterilmelidir.

4. Ödüller ve "yılın öğretmeni ödülü" kapsamında verilenler yeterli hale getirilmelidir.

5. Ödül kazanan öğretmen mesleki statü açısından bir üst göreve getirilmelidir.

6. Öğretmenlerin seçtikleri maddi ve manevi özendiricilerden ilk üçü "yılın öğretmeni ödülü" kapsamında alınarak "yeterlik ödülü" olarak; diğer sıralardaki özendiriciler ise çeşitli düzenlemeler yapılarak "Öğretmenler Günü"nde tüm öğretmenlere "Üyelik ödülü" olarak verilmelidir. Gerekirse bu ödüller, ölçüt konarak öğretmenin isteğine göre verilmelidir.

Ancak bunlardan sonra öğretmenlik, daha saygın bir duruma gelerek toplum içindeki lâıyk olduğu onurlu yerini alacak ve sosyal statüsünü yükseltebilecektir.

KAYNAKÇA

1. MEB ve MEGSB Tebliğler Dergileri; Ankara, MEB Basımevi, 1939-1986.
2. Ek ve Değişiklikleriyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Tebliğler, MEGSB Yay., Ankara, 1985.
3. MEGSB Tebliğler Dergisi; Ankara, MEB Basımevi, 3 Haziran 1985.
4. Flannely, E; R. Palaich; "Policy Guide to Teacher Reward Systems", Education Commission of the States, Chicago: Washington, Denver, Colo, National Institute of Education, III. January 1985.
5. "Merit Pay for Teachers", The Best of ERIC on Educational Management, Number 74, April 1984.
6. Öztürk, Turgut; Yeni ve En Son Değişikliklerle Milli Eğitim Mevzuatı (Kanun, Tüzük, Yönetmelik ve Genelgeler), Metinler Matbaası, İstanbul 1986.
7. Pirlar, Orhan; Açıklamalı ve Uygulamalı Devlet Memurları Kanunu (Memurların Bütün Hukuku), İstanbul 1976.